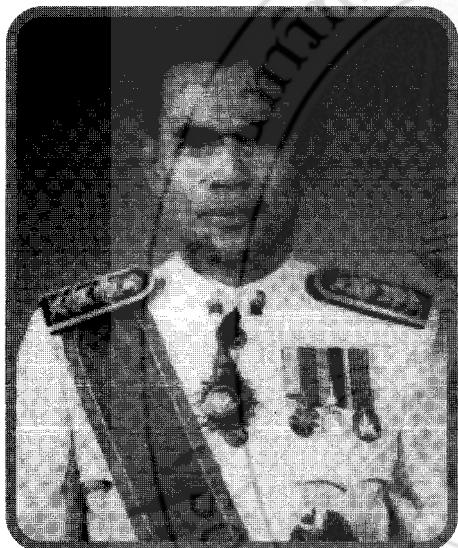

เส้นทางสู่ตำแหน่งศาสตราจารย์ สาขา ปรัชญาและศาสนา ของ นายอ่อน ยังไธ (mgr. สิงห์)

ในการนำเสนอผลงานเพื่อพิจารณาเข้าสู่ตำแหน่งศาสตราจารย์ ครั้งนี้ ข้าพเจ้าได้นำเสนอผลงาน ๒ ชิ้น ได้แก่

(๑) งานวิจัย เรื่อง “ภูมิปัญญาการนำทางสู่เนื้อธรรมของท่านพุทธทาส”

(๒) ตำราเชิงลึก เรื่อง “กาลามสูตร : พระสูตรว่าด้วยความเชื่อแบบพุทธกับการดำเนินชีวิตประจำวันยุคข้อมูลข่าวสารของโลก”

กลยุทธ์ในการนำเสนอ

มีผู้ให้ข้อคิด ๓ ทัศนะ

ทัศนะแรก : เห็นว่าการเสนอผลงานหลาย ๆ ชิ้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงภูมิความรู้ของเจ้าของผลงาน ว่า มีผลงานมากมาย เนาะหนาที่จะได้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์

ทัศนะที่สอง : เห็นว่าควรเสนอเพียง ๒ ชิ้น แต่ต้องมั่นใจว่าเป็นผลงานนี้ที่คิดว่าดีเยี่ยมจริง ๆ เพราะถ้าเสนอหลายชิ้นอาจมีจุดอ่อนตรงที่บางชิ้นซึ่งด้อยคุณภาพจะเป็นตัวดึงรั้งให้ชนะ

*ศาสตราจารย์ ประจำโปรแกรมวิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

หัวข้อที่สาม : เห็นว่า

ควรเสนอ ๒ ชิ้นที่คิดว่าดีเยี่ยม จริงๆ แต่มีกลยุทธ์ คือให้สำรองไว้ ๑-๒ ชิ้น หัวข้อนี้ค่อนข้างเป็นที่นิยม เพราะโดยปกติของผู้พิจารณาผลงานเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งระดับศาสตราจารย์ จะไม่ยอมให้ผ่านง่ายๆ แม้จะให้ผ่านก็มักขอให้ส่งผลงานเพิ่มเติมในส่วนของข้าพเจ้า เลือกใช้กลยุทธ์ที่ ๓ คือ เสนอ ๒ ชิ้น และสำรองไว้ ๒ ชิ้น แต่บังเอิญโชคดีตรงที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าเป็นผลงานที่ดีเยี่ยม จึงยอมให้ผ่านโดยไม่ขอผลงานเพิ่ม และไม่ต้องปรับปรุงแก้ไขใดๆ ทั้งสิ้น

ในผลงานแต่ละชิ้นจะหยอดมากล่าวโดยสั้งเข้าไป เพื่อแสดงให้เห็นว่า เพราะเหตุใดจึงได้รับการพิจารณาเข้าสู่ตำแหน่งศาสตราจารย์ ดังนี้

(๑) งานวิจัย เรื่อง “ภูมิปัญญาการนำทางสู่เนื้อรัฐธรรมของท่านพุทธทาส” มีขอบเขตประกอบด้วยเนื้อหา ๖ บท ดังนี้

บทที่ ๑ ปริศนาแห่งปัญญา

บทที่ ๒ บรรยายสู่ส่วนโมกษา

บทที่ ๓ รุ่งอรุณและสนธยา ที่ส่วนโมกษา

บทที่ ๔ สืบคันธุ์ทรัพย์จากพระไอยชร์และสถานต่อจากรอยพระอรหันต์

บทที่ ๕ ก้าวนำทางและ

สืบคันธุ์ธรรมแบบพุทธทาส

บทที่ ๖ ปัจฉิมภพ : พุทธทาสวิธี-มรรคภวิถีสู่ความเป็นสากล

ในงานวิจัยนี้ พожะหยอดกอุทาหรณ์ที่คาดว่าจะเป็นเหตุปัจจัยให้ได้รับการพิจารณา ดังนี้

(๑) เทคนิคการสร้างบรรยายและลีลาการนำเสนอ

หลังจากที่ได้รับหัวข้อวิจัยตามที่ สก. กำหนด และเริ่มสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของท่านพุทธทาสแล้ว ทำให้ผู้วิจัยนำไปเปรียบเทียบกับบรรยายเชิงปรัชญา ของ Richard Bach เรื่อง *Jonathan Livingston Seagull* โดย Concept ของเรื่องนี้ว่า มีนักงานนวนิยายหนึ่ง ชื่อบรรพบุรุษ ของมันเคยสอนต่อ ๆ กันมา รุ่นแล้วรุ่นเล่าว่า เมื่อตีนเข้าชีวิตมา พากมันจะต้องบินวนซ้ายวนขวา อ้อมคุ้งน้ำ กีดกัน แล้ว ลงหลาบลงในที่ ๆ ชีวิตรายหากันมาแต่ครั้งสมัยบรรพบุรุษสอนไว้ ถึงแม้ฟุงปลาจะร้อยห卓 ไม่มีปลาขนาดใหญ่และมีเนื้อร้อยให้ จับกินอีก แต่พากมันก็คงทำแบบเดิม บินไปและบินกลับตามเส้นทางเดิม โดยข้ออ้างง่าย ๆ เพียงว่าบรรพบุรุษเคยสอนไว้ เช่นนี้ ถ้าหากจะมีความผิดพลาดใด ๆ ก็ไม่ต้องรับผิดชอบ แต่กลับโยนให้บรรพบุรุษแทน ครั้นต่อมา มีนักงานนวนิยายหนุ่มตัวหนึ่ง ชื่อ ใจนาธาน เกิดคำถามขึ้นในใจว่า ทำไมจะต้องบินตามฟุง จะแตกฟุงออกไปแสวงหาเส้นทางสายของตัวบ้าง ไม่ได้หรือ? การคิดเช่นนี้ ย่อ而言เป็นความเสี่ยง เพราะอาจถูกมองว่าบ่แก้แยก และเมื่อแตกฟุงออกไปแล้ว อาจพลัดหลงจนกลับฟุงไม่ได้ หรือถึงแม่จะกลับได้ แต่ฟุงก็ไม่ยอมรับมันอีก หรือไม่ก็อาจถูกลมพัดตีจนปีกหัก หรืออาจเจอนกนางนวนิยายใหม่รุ่มกันจิกตีจนบาดเจ็บหรือล้มตายก็เป็นได้ อย่างไรก็ตาม ถ้าไม่เลือกมองเฉพาะ แบ่งบ แต่หันมามองแง่บวกบ้าง อาจเป็นได้เช่นกันว่า ตัวมันเองอาจกล้ายเป็นผู้บุกเบิกเส้นทางสายใหม่ให้แก่นักงานนวนิยรุ่นต่อไป อาจค้นพบฟุงใหม่ที่ชุกชุมและมีเนื้อร้อยกว่า ด้วย อุดมการณ์แบบนี้ ใจนาธาน จึงตัดสินใจไม่บินตามฟุงอีก มันจึงได้ชื่อว่า “นักงานนวนิยายแตกฟุง” ถ้านำอุทาหรณ์นี้มาเปรียบกับมวลหมู่มนุษย์ จะเห็นว่าถ้าไม่มีครุภัลทำตนแตกฟุงเสียง ใจนาธาน บ้าง การค้นพบพื้นใหม่ โลกใหม่อย่างเช่น คริสต์เตเฟอร์

โคลัมบัส จะไม่เกิดขึ้น การดำเนินชีวิตแต่ละวันจะวนเวียนซ้ำซากจำเจอยู่กับร่องรอยเดิมอย่างน่าเบื่อหน่าย

หลังจากที่นำอัตลักษณ์ของใจนาอานมาเปรียบเทียบกับของท่านพุทธทาสดังนี้แล้ว ผู้วิจัยเห็นว่ามีวิถีและลีลาชีวิตแบบเดียวกัน เพราะท่านพุทธทาสทำตนเป็น “คนหลุดกรอบ” (แตกผุ้ง) โดยการหลัดชีวิตแบบ “พระเมือง” ออกสู่ความเป็น “พระบ้าน” และกล้ายเป็น “พระบ้า” ในที่สุด แล้วตั้งสวนโมกข์ เป็นห้องทดลองทางจิต และลงมือค้นหาเส้นทางสายใหม่ตามที่ตนคิดฝัน

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงปล่อยให้สีสันในงานวิจัยชิ้นนี้เป็นบรรยายภาคใหม่ๆ ในลักษณะของ “นกนางนวลแตกผุ้ง” โดยการนำเสนอด้วยลีลาท้าทาย แปลกใหม่ และทันสมัย ไม่ติดยึดอยู่ในกรอบใดๆ จนกระทั่งต่อมาเมื่อสื่อมวลชน หยิบยกผลงานชิ้นนี้มาวิเคราะห์ ถึงกับขานนามท่านพุทธทาสแบบเดียวกับใจนาอาน ว่าเป็น “นกนางนวลแตกผุ้ง” และเมื่อผู้ทรงคุณวุฒิข່າ่นผลงานนี้ ก็ชมเซย์ว่ามีลีลาการนำเสนอที่ท้าทาย แปลกใหม่ ทันสมัย และไม่ซ้ำแบบใคร

(2) กล้ามทฤษฎีใหม่ๆ

มาใช้ก่อนหน้าที่ผู้วิจัยจะเป็นนักศึกษาวิชาภูมิฯ เคยสงสัยเสมอมาว่า เนื้อดิจิพิพากษาจึงกล้าดัดสินประหารหรือจำคุกฯ ลฯ ทั้ง ๆ ที่ไม่เคยเห็นการกระทำความผิดด้วยตาตนเองเลย แต่หลังจากการศึกษาวิชาภูมิฯ แล้ว ผู้วิจัยจึงเข้าใจว่าการที่กล้าพิพากษาเช่นนั้น เพราะมีแนวคิดทฤษฎีรองรับที่เชื่อถือได้ ผู้วิจัยจึงเกิดแนวคิดว่าจะนำทฤษฎีดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยนี้ หลังจากคิดเช่นนี้ก็เดินทางไปสัมภาษณ์นักวิจัยผู้มีเชื่อเสียงและปราชญาทางด้านปรัชญาหลายท่าน รวมทั้งค้นพบงานเขียนของท่านพุทธทาสว่าแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวสามารถนำมาใช้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือและวิเคราะห์ความหมายของหลักฐานข้อมูลได้ ผู้วิจัยจึงตัดสินใจนำทฤษฎีเหล่านี้มาใช้ทั้งๆ ที่ไม่เคยเห็นผู้ใดใช้อย่างเป็นกิจลักษณะมาก่อน ทฤษฎีดังกล่าวประกอบด้วย (1) ทฤษฎีองค์ประกอบความจริง (2) ทฤษฎีเชื่อมนัย (Coherence Theory) (3) ทฤษฎีสมนัย (Correspondent Theory) และ (4) ทฤษฎีปฏิบัตินัย (Pragmatic Theory)

เนื้อสาระของแต่ละทฤษฎี พอกจะสรุปได้คือ ทฤษฎีองค์ประกอบความจริง ถือว่าอะไรจะเป็นจริงต่อเมื่อครบองค์ประกอบ 3 ประการ คือ 1) สิ่งนั้นเป็นจริง ('P' is true.) 2) เราเชื่อว่าสิ่งนั้นเป็นจริง (We believe that 'P' is true.) และ 3) เรามีหลักฐานยืนยันว่าสิ่งนั้นเป็นจริง (We must have evidence for 'P'.) ทฤษฎีเชื่อมนัย ถือว่าอะไรเป็นจริงและเชื่อถือได้ต่อเมื่อมีความสอดคล้องด้วยกันในทางความคิดหรือสอดคล้องกับหลักเหตุผล ทฤษฎีสมนัย อธิบายว่าอะไรจะเป็นจริงก็ต่อเมื่อมีหลักฐานหรือข้อเท็จจริงรองรับ ส่วนทฤษฎีปฏิบัตินัย ถือว่าอะไรจะเป็นจริงก็ต่อเมื่อนำมาใช้แก้ปัญหาในเชิงปฏิบัติได้จริง (Truth as what 'works') ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีทั้งสี่นี้มาประยุกต์ใช้เพื่อวิเคราะห์ ตรวจสอบและให้ความหมายของหลักฐานข้อมูล เพื่อที่จะนำไปสู่การสรุปคำตอบแต่ละประเด็นให้มีความน่าเชื่อถือ (รายละเอียดของแต่ละทฤษฎีอยู่ในงานวิจัย)

(3) ค้นพบและสร้างองค์ความรู้ใหม่

ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้ค้นพบและสร้างองค์ความรู้ใหม่ เกี่ยวกับภูมิปัญญาท่านพุทธทาสที่ไม่เคยมีใครกล่าวถึงมาก่อน คือ คำถามที่ว่าท่านสร้างความชอบธรรมให้แก่ระบบคิดได้อย่างไร ?

จึงทำให้แนวคิดสายส่วนใจก็
กลายเป็นที่ยอมรับและกล่าว
ขวัญกันอย่างกว้างขวาง ทั้งใน
และต่างประเทศ ถึงแม้ฝ่ายตรง
ข้ามจะคัดค้านใจมีอย่างไร ก็ไม่
สามารถทำให้สิ่นคลอนได้ แต่
ตรงกันข้าม กลับช่วยตรวจสอบ
ยืนยันให้ระบบคิดของท่าน
ทนทานและมั่นคงยิ่งขึ้น

สิ่งที่ผู้วิจัยค้นพบคือ ระบบ
คิดของท่านถูกสร้างขึ้นจากเส้า
หลัก 4 ต้น ที่ท่านถือว่าเป็น¹
“เพชร” ในพระไตรปิฎก เพชรที่
ว่า “นี่ คือ ๑) หลักคำสอนเรื่อง
ความไม่ยึดมั่นถือมั่น ๒) หลักคำ
สอนในกาลามสูตร ๓) หลักคำ
สอนในโคตมีสูตร และ ๔) หลัก
คำสอนในมหา-ปทses (ดูราย
ละเอียดเกี่ยวกับหลักคำสอนนี้ใน
งานวิจัย) หลักคำสอนทั้งสี่นี้
ถือว่าเป็นหลักการพื้นฐานของ
พุทธศาสนา ถ้าจะตรวจสอบว่า
คำสอนใดเป็นพระพุทธศาสนาโดย
แท้หรือไม่ สามารถใช้หลักการทั้ง
๔ นี้ตรวจสอบได้ กล่าวคือ ถ้า
คำสอนนั้นเข้ากันได้กับหลักการ
ทั้งสี่นี้ ถือว่าเป็นพระพุทธศาสนา
โดยแท้ แต่ถ้าเข้ากันไม่ได้ ถือว่า²
เป็นสิ่งปลอมเป็นหรือเป็นคำสอนที่³
“พระสังฆมติ-กาจารย์” (พระ
อาจารย์รุ่นทำสังคายนา) ร้อย
เรียงขึ้นเองแล้วนั่นไปสี่พระโภษชี้
ตัวอย่างที่ท่านชี้ให้เห็น เช่น คำ
สอนเกี่ยวกับเรื่องสภาวะที่

บรรยายภาพให้เห็นเป็น “สถานที่” อันน่ารื่นรมย์และอุดมไป
ด้วยกิเลส ท่านเห็นว่าโดยหลักการพื้นฐานของศาสนาพุทธ
สอนให้มักน้อยสันโดษและละกิเลส แต่กลับสร้างภาพสภาวะที่
อุดมไปด้วยกิเลสเป็นเครื่องล่อ จึงเท่ากับว่าเป็นคำสอนที่ขัด
แย้งกันเอง (Self-contradiction) ท่านจึงกล้าพันธุ์ว่าคำสอนนี้
มิใช่พระพุทธศาสนาโดยแท้ การตีความคำสอนโดยใช้ “ตรากะ”
แบบนี้ แม้ฝ่ายตรงข้ามจะไม่เห็นด้วย แต่ก็ไม่สามารถหักล้างได้
ในทางตรงข้าม คำกล่าวข้างในข้อหักล้างนั้นกลับจะสนับสนุน
ความเป็นเหตุเป็นผลในระบบคิดของท่านเสียอีก

นอกจากองค์ความรู้ที่ถือว่าเป็น “พุทธมรรคภณี” ที่ท่าน⁴
นำมาใช้สร้างความชอบธรรมให้แก่ระบบคิด ๔ ประการแล้ว ผู้
วิจัยยังค้นพบองค์ความรู้ในส่วนที่ “ต่อยอด” มาเป็นความเป็น
“พุทธทาส” อีกส่วนหนึ่งที่พอจะสรุปได้คือ ๑) ความเปลกใหม่
ทันสมัยในรูปแบบของ “นกนางนวลแท้กง” ๒) การตีความ
หลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ให้สำเร็จประไชน์ได้จริงใน
กาลชาติปัจจุบัน ไม่ต้องรอจนถือวันตายในภายภาคหน้า ๓) การ
ไม่ติดยึดกับลักษณะนิกร แต่ทำงานเป็นผู้อยู่เหนือลักษณะนิกร ทำงาน
ว่า “นี่คือว่าเป็นแพทย์ไม่ต้องถามว่าเชื้อชาติศาสนาอะไร (นิกร
อะไร) ถ้าสามารถรักษาโรคให้หายได้ ก็ต้องรับแพทย์นั้นไว้เป็น
ผู้รักษาอาการป่วยไปหรืออาการทุกข์นั้น และ ๔) สร้างเครื่อง
มือสื่อคำสอนขึ้นใช้เอง เครื่องมือที่ได้ดังมาก เช่น “ทฤษฎีสอง
ภาษา” หรือที่รู้จักกันในนาม “ภาษาคน-ภาษาธรรม” เป็นต้น
(ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในงานวิจัย)

(4) สื่อความหมายได้ท่าหรือเก็บเท่าที่ใจต้องการ

ในทศนะของผู้วิจัยเห็นว่าคุณสมบัติของนักวิจัยที่ดีจะ⁵
ต้องมีอย่างน้อย ๔ ประการ ได้แก่

- (1) มีความรู้ดี หมายถึงรู้เรื่องที่ตนกำลังทำวิจัย
เป็นอย่างดี
- (2) มีความคิดดี เพาะความรู้ที่แสวงหาได้ตาม
ข้อ ๑ ถ้าไม่มีความคิดอย่างนี้ จะเป็นเพียงความรู้แบบ
แยกหน่วย ขาดการวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เห็น “ภาพอยู่”
และ “ภาพรวม”
- (3) ต้องมีทฤษฎี เพาะความรู้และความ
คิดเพียง ๒ อย่าง จะทำให้การวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นไป
อย่างสะบัดสะบัด ขาดความน่าเชื่อถือ
- (4) เป็นนักสื่อความ
หมายที่ดี เพาะนักวิจัยเขียนในสิ่งที่ตนทำ แต่ผู้อ่านจะอ่าน

ในสิ่งที่นักวิจัยเขียน โดยไม่มีโอกาสสนทนากับตัวบุคคลนักวิจัยเลย ฉะนั้นแม่นักวิจัยรายไดจะมีคุณสมบัติครบ 3 ประการข้างต้น แต่ถ้าอ่อนด้อยในเรื่องของการสื่อความหมาย จะทำให้ผลงานวิจัยนั้นด้อยค่าลงไปอย่างน่าเสียดาย ในส่วนตัวของผู้วิจัยเอง พยายามฝึกบริโภคเกี่ยวกับ “ทฤษฎีสื่อความหมาย” และรวมมัดระวังเรื่องนี้เป็นอย่างมาก จนถึงกับบางครั้งกรณีที่ไม่มีศัพท์ที่ต้องการผู้วิจัยจะทำตนเป็น “ผู้ไม่เกรงใจพจนานุกรม” โดยบัญญัติศัพท์เชิงปฏิบัติการขึ้นใช้เอง ทั้งนี้ เพื่อที่จะสื่อความหมายให้ได้เท่าหรือเกือบท่าที่ใจต้องการ ผู้วิจัยรู้สึกว่าได้รับคำชี้แจงเรื่องการสื่อความหมายและการใช้ภาษาจากผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจสอบงานเป็นอย่างมาก

นอกจากเหตุผล 4 ประการที่ยกมาให้ดูพอเป็นตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยยังได้รับคำชี้แจงเรื่องการรู้จักเลือกเหตุการณ์ที่เข้ากับกลั่นสมัยมาทำการศึกษาวิจัยอีกด้วย

(2) ตำราเชิงลึกเรื่อง “กาลามสูตร : พระสูตรว่าด้วยความเชื่อแบบพุทธกับการทำเนินชีวิตประจำวันยุคข้อมูลข่าวสารครองโลก” มีขอบเขตประกอบด้วยเนื้อหา 15 บท ดังนี้

บทที่ 1 ปฐมกถา : วิกฤตการณ์ทางความเชื่อตั้งแต่ครั้งพุทธกาลจนกระทั่งถึงยุคปัจจุบัน

บทที่ 2 แગรอยรอบ ๆ ข้าง ‘กาลามสูตร’

บทที่ 3 กาลามสูตร : ในฐานะเครื่องมือตรวจสอบความจริงแบบพุทธโดยเบริญเทียบกับเครื่องมือตรวจสอบความจริงทางตรรกวิทยา

บทที่ 4 ประมวลพระสูตรว่าด้วย ‘ความเชื่อ’ แบบพุทธ

บทที่ 5 อย่าปลงใจเชื่อ ด้วยการฟังตาม ๆ กันมา

บทที่ 6 อย่าปลงใจเชื่อ ด้วยการถือสืบ ๆ กันมาตามประเพณี

บทที่ 7 อย่าปลงใจเชื่อ ด้วยการเล่าลือ

บทที่ 8 อย่าปลงใจเชื่อ ด้วยการอ้างตำราหรือคัมภีร์

บทที่ 9 อย่าปลงใจเชื่อ ด้วยวิสัยแห่งตระรักษ์

บทที่ 10 อย่าปลงใจเชื่อ โดยการอนุมาน

บทที่ 11 อย่าปลงใจเชื่อ โดยอาการที่ปรากฏตามความรู้สึก

บทที่ 12 อย่าปลงใจเชื่อ เพราะเข้ากันได้กับทฤษฎีที่ตนยึดถือ

บทที่ 13 อย่าปลงใจเชื่อ เพราะเห็นว่ารูปลักษณ์ภายนอก ‘ดูดี’ น่าเชื่อถือ

บทที่ 14 อย่าปลงใจเชื่อ เพราะนับถือว่า ‘สมณะ’ นี้เป็นครูของเรา

บทที่ 15 ปัจฉิมกถา : กาลามสูตร-ศาสตร์แห่งความเป็น ‘พราหมณ์’ และ ‘อกาลิกิ’

ในตำราชิ้นนี้ พอจะหยิบยกอุทาหรณ์ที่คาดว่า nave จะเป็นเหตุปัจจัยให้ได้รับการพิจารณา ดังนี้

(1) การนำพระสูตรต่าง ๆ ในพระไตรปิฎกมาบูรณาการเข้ากับ “กาลามสูตร” ได้สอดคล้องกลมกลืน และอย่างเป็นระบบครบวงจรในหมู่นักศึกษาวิชาพุทธศาสนาอย่างทราบดีว่า ทฤษฎีว่าด้วยความเชื่อแบบพุทธตามที่บัญญัติไว้ในหลักคำสอนเรื่อง “กาลามสูตร” ซึ่งสอนว่าอย่าปลงใจเชื่อโดยอาการ 10 อย่าง

ตามที่กล่าวไว้ในขอบเขตเนื้อหา ข้างต้นนั้น ถ้าสรุปลงเป็นใจ ความลับ ๆ คงได้สาระเพียงไม่กี่ บรรทัด แต่ข้าพเจ้าสามารถนำ เนื้อหาในพระสูตรนี้มาบูรณาการ เข้ากับพระสูตรอื่น ๆ เท่าที่มีอยู่ ในพระไตรปิฎกได้ครบถ้วนและ อย่างเป็นระบบคร่าวๆ ทั้งใน เชิงทฤษฎี การตรวจสอบทดลอง และการประเมินผล (ปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวช) จนออกมามาเป็น ความพยายามของหนังสือถึง 273 หน้า ซึ่งแต่ละพระสูตรที่นำมา กล่าวอ้าง ถูกผู้ทรงคุณวุฒิตรวจ สอบความมีอยู่จริง และความถูก ต้องของเนื้อหาตามตัวอักษรใน พระไตรปิฎก (ตรวจสอบจาก พระไตรปิฎกฉบับอิเล็กทรอนิกส์) นอกจากนี้ ความถูกต้อง ความ ครบถ้วน และความทันสมัยของ ระบบบรรณาธุกกรม ก็ถูกตรวจ สอบด้วยเช่นกัน แบบมีน่าเชื่อ ว่าจะถูกตรวจสอบอย่างเข้มข้น จริงจังขนาดนี้ ซึ่งยอมเป็นที่ แน่นอนว่าถ้าตราชสอ卜พบว่า อ้างแบบ “ม้วๆ” เพียงตัวอย่าง เดียวผลงานชิ้นนี้จะต้องถูกปฏิเสธ ดังตัวอย่างที่เคยมีมาแล้ว แต่ หลังจากที่ตรวจสอบแล้วพบว่า ถูกต้อง เป็นจริง และอ้างด้วย ความซื่อสัตย์ ข้าพเจ้าจึงได้รับ รางวัลแห่งความพยายามนี้

จากคุณหราณนี้จึงให้ข้อคิดว่า ถูกที่ทำงานวิชาการจะต้องประณีต ละเอียด รอบคอบ และต้องมีผิดพลาด

(2) การนำหลักคำสอนใน “กาลามสูตร” แต่ละประเด็น มา ประยุคธรรมัยปراภาก្សการณ์ทางสังคมยุคข้อมูลข่าวสารครองโลกได้ อย่างสมสมัย

เหตุปัจจัยข้อนี้ก็ถือว่าเป็นเหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งที่คาด ว่าจะได้รับการพิจารณาเข้าสู่ตำแหน่ง เพราะผลงานทางวิชา การระดับศาสตราจารย์ จะต้องแปลงใหม่ ทันสมัย และเป็นการบุก เบิกลิ่งใหม่ ๆ ถ้าหันต้องมีความเป็นตัวของตัวเองถึงร้อยละแปดสิบ ฉะนั้นการที่ข้าพเจ้านำพระสูตรนี้ไป ‘สนทน’ กับความทันสมัยของ ศาสตร์แบบตัวตนตก นำมาวิพากษ์สภาพการณ์ปัจจุบันยุคข้อมูล ข่าวสารครองโลก ทั้งทางโลก ทางธรรม ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วิถีดำเนินชีวิต ตลอดจนนำขึ้นยาน ‘อะพอลโล’ ไปเหยียบดวง จันทร์ร่วมกับนักบินอวกาศ ถือหันนำไปสู่ส่วนรวมเพื่อวิพากษ์สังคม และนำไปใช้ข้อข้องใจปัญหา ‘เชิงปรัมัต์’ เช่น เรื่องพระเจ้า นกร สรวารค์ ฯลฯ รวมทั้งได้แสดงให้เห็นว่าถ้านำพระสูตรนี้มาสอนแก่ เยาวชนคนรุ่นใหม่แล้ว จะทำให้พวกเขากลายเป็นคน ‘หัวหมอดดี้อั้น’ ต่อต้านประเพณี ไม่เคารพผู้ใหญ่ ปฏิเสธพระไตรปิฎก ตลอดจน เลิกศรัทธาพระพุทธเจ้าหรือไม่ ? เหล่านี้เป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าได้ตอบ คำถามไว้อย่างครบถ้วน จึงเชื่อว่าจะเป็นเหตุผลสำคัญอีก ประการหนึ่งที่ได้รับการพิจารณาเข้าสู่ตำแหน่งในครั้งนี้

ท้ายที่สุด หวังว่าเส้นทางสู่ตำแหน่งศาสตราจารย์ของข้าพเจ้า จะเป็นแนวทางให้ท่านทั้งหลายได้ถือเป็นคุณหราณบ้างตามสมควร...

ด้วยความ�ราภณاذี !

